

Valtiovarainministeriö

VM004:00/2020

VN/728/2020

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LISTAAMATTOMIEN OSAKEYHTIÖIDEN HENKILÖSTÖANTIEN VEROTUSTA KOSKEVAKSI SÄÄNTELYKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoamme luonnoksesta hallituksen esitykseksi listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia ja verotusmenettelystä annettua lakia siten, että verovelvollisen merkityksessä osakeannissa työnantajanaan toimivan Euroopan talousalueella sijaitsevan listaamattoman osakeyhtiön uusia osakkeita veronalaista ansiotuloa muodostuisi siltä osin kuin merkintähinta alittaisi varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain mukaisesti yhtiön osakkeelle lasketun yhtiön nettovarallisuuden perustuvan matemaattisen arvon. Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. heinäkuuta 2020 ja niitä sovellettaisiin lain voimaan tulon jälkeen toteutettaviin henkilöstöanteihin.

Suomen Veroasiantuntijat ry ("SVA") kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

1. Yleisiä huomioita

SVA pitää ehdotettua muutosta pääosin kannatettavana.

Henkilöstöantien verotuksesta säädetään tuloverolain 66 §:ssä. Pykälä sisältää jo nykyisinkin mahdollisuuden merkitä työnantajayhtiön osakkeita alle käyvän arvon tietyin edellytyksin. Veronalaista etua ei synny, jos työntekijän saama alennus on enintään kymmenen prosenttia ja etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä. Ehdotetulla muutoksella veroedun syntyminen osakkeiden merkintähetkellä sidottaisiin aiemman käyvän arvon asemesta osakkeen matemaattiseen arvoon.

Ehdotettu uudistus kannustaa työntekijöitä sitoutumaan työnantajayhtiöön hankkimalla työnantajayhtiön osakkeita, sillä työntekijöiden taloudellinen riski osakkeiden merkintähetkellä pienenee aiempaa pienemmän merkintähinnan johdosta. Toisaalta muutos lykkää mahdollisen edun verottamisen hetkeen, jolloin työntekijä luovuttaa osakkeita käypään hintaan. Sen lisäksi, että edun verotushetki lykkääntyy, verotetaan etu aiemman ansiotulon asemesta pääomatulona luovutusvoittoverotusta koskevien säännösten mukaan.

Ehdotetun TVL 66 a §:n mukaan työntekijöille syntyy verotettavaa etua, mikäli osakkeen merkintähinta osakeannissa on alempi kuin osakkeen matemaattinen arvo. SVA:n käsityksen mukaan veroedun sitominen matemaattiseen arvoon poistaa tulkinnanvaraisuutta henkilöstöanteihin liittyen, sillä TVL 66.1 §:n mukaan veroedun syntymisen lähtökohtana pidetyn käyvän arvon määrittämiseen listaamattomissa yhtiöissä liittyy tulkinnanvarai-

suutta. Tilanteessa, jossa ei ole ollut käytettävissä riippumattomien osapuolten välillä tehtyjä vertailukelpoisia kauppia, on yhtiö voinut varmistaa osakkeen verotuksessa hyväksyttävän käyvän arvon vain hakemalla ennakkoratkaisua. Nyt tämä epävarmuus poistuu, kun osakkeen merkintähinnan lähtökohtana voidaan käyttää verohallinnon vahvistamaa matemaattista arvoa.

Edellytyksenä sääntelyn soveltumiselle olisi, että etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä. Hallitusesitysluonnoksen mukaan tämä edellytys vastaisi aiemmin voimassa olleen tuloverolain 66 §:n 1 momentin edellytystä ja sitä tulkittaisiin vastaavalla tavalla. SVA ehdottaa, että perusteluista jätetään pois sivulla 24 oleva esimerkki eri työntekijäryhmistä. SVA:n tiedossa ei ole tällaista verotuskäytäntöä ja selkeämpää olisi jättää määrittely vanhan käytännön varaan.

2. Jatkovalmistelussa huomioitavia yksityiskohtia

Ehdotuksen mukaan sääntely koskisi vain tilanteita, joissa työntekijä merkitsee työnantajanaan toimivan yhtiön osakkeita. Sääntely ei siten koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa konsernin tytäryhtiön työntekijöille tarjottaisiin merkittäväksi konsernin emoyhtiön osakkeita. Esityksessä tätä on perusteltu sillä, että osakemerkinnän kohdistaminen nimenomaan työnantajayhtiöön kannustaisi työntekijöitä paremmin. SVA:n käsityksen mukaan sitouttaminen konsernin emoyhtiöön kohtelee konsernin eri yhtiöiden työntekijöitä tasapuolisesti ja kannustavasti. Konsernissa työntekijöiden sitouttaminen osakeomistuksella työnantajana toimivaan tytäryhtiöön voi myös johtaa tilanteeseen, jossa konserniavustuslain edellyttämä 90 %:n omistusosuusvaatimus konserniyhtiöiden välillä ei täyty ja siten konserniavustuksen antaminen konserniyhtiöiden välillä ei olisi mahdollista. SVA:n käsityksen mukaan tämä seikka voi rajoittaa säännöksen soveltamista ja siksi sääntely tulisi laajentaa koskemaan työnantajayhtiön lisäksi myös muiden samaan konserniin kuuluvien konserniyhtiöiden osakkeiden merkintätilanteita.

Helsingissä 9. päivänä huhtikuuta 2019

SUOMEN VEROASiantuntijat RY

Sari Takalo

Puheenjohtaja

Virpi Pasanen

Hallituksen jäsen